Lietas arhīva Nr. C-1541-18/15
ECLI:LV:RPPT:2018:0312.C68450417.1.S

SPRIEDUMS
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ
Rīga, 2018.gada 12.martā

Rīgas pilsētas Pardaugavas tiesa
tiesnese A.Freimane
izskatīja rakstveida procesā SIA "Cilmes šūnu banka" vienkāršotas procedūras prasību pret /pers. A/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

SIA "Cilmes šūnu banka" (turpmāk tekstā arī prasītājs) ir cēlusi tiesa maza apmēra prasību pret /pers. A/ (turpmāk tekstā arī atbildētāja) par parāda piedziņu.

Prasība ir pamatota ar Civillikuma 1587., 1590., 1653., 1662., 1759., 1765., 1986.pantu.

Maza apmēra prasībā norādīts, ka 2007.gada 28.februārī starp prasītāju (iepriekšējais nosaukums SIA "ActiVision Life"), /pers. A/ un /pers. B/ tika noslēgts līgums par nabassaites asins paņemšanu un cilmes šūnu saglabāšanu, ar kuru prasītājs apņēmās no atbildētājas paņemt nabassaites asinis, transportēt tās, kā arī nodrošināt to izmeklēšanu, cilmes šūnu atdalīšanu un uzglabāšanu, bet atbildētāja apņēmās par to veikt samaksu EUR 608,84 apmērā. Prasītājs norāda, ka atbildētāja apmaksu nav veikusi, sakarā ar ko prasītājs lūdz piedzīt parādu EUR 608,84 un likumiskos nokavējuma procentus EUR 169,84, kas aprēķināti par laika periodu no 2009.gada 1.maija līdz 2017.gada 2.augustam.

Rakstveida paskaidrojumos atbildētāja prasību neatzīst, norādot, ka prasītājs ir komersants, un pušu civiltiesiskās attiecības ir izvērtējamas atbilstoši Komerclikuma regulējumam, jo Komerclikuma 389.pants nosaka, ja darījums ir komercdarījums tikai vienam no darījuma dalībniekiem, Komerclikuma noteikumi par komercdarījumiem ir vienlīdz piemērojami arī pārējiem darījuma dalībniekiem, ciktāl normatīvajos aktos patērētāju tiesību aizsardzības jomā vai citos likumos nav noteikts citādi. Tā kā Komerclikuma 406.pants noteic, ka no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā, bet terminētā saistībā noilgums sāk tecēt ar termiņa iestāšanās brīdi, prasītāja norāda, ka prasītāja prasījumam ir iestājies noilgums, jo pēdējo rēķinu parāda summas apmaksai prasītājs izrakstīja 2014.gada 31.martā, savukārt prasība ir celta tikai 2017.gada 11.augustā.

Atsauksmē par atbildētājas paskaidrojumiem prasītājs norāda, ka pušu noslēgtajā 4.nodaļas 4.punktā ir noteikts, ka gadījumā, ja atbildētāja nesamaksā līgumā noteikto maksu, prasītājs nosūta rakstisku atgādinājumu. Šajā gadījumā nauda jāpārskaita ne vēlāk kā trīs mēnešu laikā pēc atgādinājuma saņemšanas. Savukārt līguma 9.nodaļas 4.punktā ir noteikts, ka prasītājam ir tiesības izbeigt līgumu, paziņojot par to trīs mēnešus iepriekš. Kā izriet no 2014.gada 30.jūlija paziņojuma par līguma izbeigšanu, līgums uzskatāms par izbeigtu no 2014.gada 30.oktobra, tas ir, šajā datumā iestājas maksājuma termiņš atbildētājai,un no šī datuma sāk tecēt noilgums.

Motīvu daļa

Iepazinusies ar lietas materiāliem, tiesa atzīst, ka prasība ir noraidāma sekojošu motīvu dēļ.

Kā redzams no lietas materiāliem 2007.gada 28.februārī starp SIA "ActiVision Life", /pers. A/ un /pers. B/ tika noslēgts līgums par nabassaites asins paņemšanu un cilmes šūnu saglabāšanu, ar kuru prasītājs apņēmās paņemt atbildētājas bērna nabassaistes asinis bērna piedzimšanas laikā cilmes šūnu uzglabāšanai, nodrošinot paņemto nabassaites asiņu izmeklēšanu un nogādāšanu uzglabāšanas institūcijā. Saskaņā ar līguma pielikumu Nr.1 gada maksa par nabassaistes cilmes šūnu uzglabāšanu sastāda LVL 76 gadā. Saskaņā ar prasītāja norādīto atbildētāja nav apmaksājusi sešus rēķinus par cilmes šūnu uzglabāšanu par kopējo summu LVL 608,84, kas izrakstīti 2009.gada 20.aprīlī, 2010.gada 16.aprīlī, 2011.gada 24.martā, 2012.gada 24.martā, 2013.gada 7.martā un 2014.gada 17.martā.

Lietā nav strīda par to, ka prasītājs ir komersants, un līgums par pakalpojumu sniegšanu ir noslēgts komercdarbības ietvaros, līdz ar ko pušu tiesiskās attiecības ir izvērtējamas no Komerclikuma un Civillikuma regulējuma.

Komerclikuma 406.pants noteic, ka no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā, ja likumā nav noteikts cits noilguma termiņš.

Savukārt, saskaņā ar šī likuma pārejas noteikumu 16.punktu, ja šā likuma D daļas spēkā stāšanās dienā Civillikumā vai citā likumā noteiktais noilguma termiņš nav notecējis, bet šā likuma D daļa nosaka īsāku noilguma termiņu, piemērojams šā likuma D daļā noteiktais noilguma termiņš, kurš skaitāms no 2010.gada 1.janvāra. Ja pēc šāda aprēķina noilguma termiņš iznāk garāks par līdzšinējo noilguma termiņu, noilguma termiņš izbeidzas tajā dienā, kad tas būtu notecējis saskaņā ar Civillikumu vai citu normatīvo aktu.

Tādejādi noilguma termiņa tecējuma sākums saskaņā ar Komerclikuma 406.pantu komercdarījumos, kas ir noslēgti līdz 2010.gada 1.janvārim, sāk tecēt ar 2010.gada 1.janvāri un izbeidzas 2013.gada 1.janvārī, ja termiņa tecējuma laikā noilguma tecējums nav pārtraukts ar kreditora atgādinājumu vai pašas atbildētājas darbībām, veicot parāda summas daļēju atmaksu, jo saskaņā ar Civillikuma 1905. un 1906.pantu atgādinājums parādniekam pārtrauc noilgumu un noilgums ir pārtraukts, ja tecējuma laikā parādnieks kaut kādā veidā atzīst kreditora prasījumu.

Saskaņā ar Civillikuma 1896.pantu noilgums sāk tecēt ar to dienu, kurā prasījums ir tā nodibināts, ka pret parādnieku, kas nav izpildījis savu pienākumu, nekavējoties var celt prasību, kaut arī tomēr vēl nebūtu ne parādnieks liedzies izpildīt, ne arī kreditors viņam to atgādinājis. Saskaņā ar to noilguma tecējuma iesākumam vajadzīgs: nosacītiem prasījumiem - lai nosacījums jau būtu noskaidrojies, bet terminētiem prasījumiem - lai termiņš jau būtu notecējis.

Kā izriet no pieteiktā prasījuma parāda summu veido seši sekojoši neapmaksāti rēķini:

1. 2009.gada 20.aprīļa rēķins par summu LVL 76 jeb EUR 108 ar samaksas termiņu līdz 2009.gada 30.aprīlim;
2. 2010.gada 16.aprīļa rēķins par summu LVL 76 jeb EUR 108 ar samaksas termiņu līdz 2010.gada 26.aprīlim;
3. 2011.gada 24.marta rēķins par summu LVL 76 jeb EUR 108 ar samaksas termiņu līdz 2011.gada 3.aprīlim;
4. 2012.gada 24.marta rēķins par summu LVL 76 jeb EUR 108 ar samaksas termiņu līdz 2012.gada 3.aprīlim;
5. 2013.gada 7.marta rēķins par summu LVL 76 jeb EUR 108 ar samaksas termiņu līdz 2013.gada 23.aprīlim;
6. 2014.gada 17.marta rēķins par summu LVL 47,89 jeb EUR 68,14 ar samaksas termiņu līdz 2014.gada 31.martam.

Vadoties no Civillikuma 1896.pantā ietvertā regulējuma, atzīstams, ka noilgums prasījumam, ja Civillikumā noteiktā kārtībā tas nav pārtraukts, ir iestājies sekojošos termiņos:

1) 2009.gada 20.aprīļa rēķinam – 2013.gada 1.janvārī;
2) 2010.gada 16.aprīļa rēķinam – 2013.gada 27.aprīlī;
3) 2011.gada 24.marta rēķinam – 2014.gada 4.aprīlī;
4) 2012.gada 24.marta rēķinam – 2015.gada 4.aprīlī;
5) 2013.gada 7.marta rēķinam – 2016.gada 24.aprīlī;
6) 2014.gada 17.marta rēķinam – 2017.gada 1.aprīlī.

Civillikuma 1905.pants noteic, ka atgādinājums parādniekam pārtrauc noilgumu.

Prasītājs iesniedzis tiesai pierādījumus, ka atgādinājumus par parādsaistību izpildi ir nosūtījis 2012.gada 2.novembrī, 2013.gada 3.decembrī un 2014.gada 30.jūlijā. Paziņojumi ir nosūtīti ierakstītos paziņojumos par iekšzemes pasta sūtījuma saņemšanu un visi atbildētājai nosūtītie pasta paziņojumi prasītājam ir atgriezti atpakaļ ar pasta darbinieka atzīmi, ka beidzies pasta sūtījuma glabāšanas termiņš. Tikai viens no pasta sūtījumiem – 2013.gada 3.decembra atgādinājums par parāda samaksu 2014.gada 6.janvārī ir izsniegts /pers. B/, bet tiesas vērtējumā fakts, ka atgādinājumu ir saņēmusi cita persona, nevar kalpot par pierādījumu, ka atgādinājums ir izsniegts atbildētājai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu, piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru, kurā atzīts, ka kreditora atgādinājums ir darījums Civillikuma 1403.panta izpratnē, jo tas, pārtraucot noilgumu, groza starp kreditoru un parādnieku pastāvošās tiesiskās attiecības. Tādēļ uz šo atgādinājumu ir attiecināmi vispārīgiem noteikumi par gribas izteikumu. Viena līdzējai gribai nav nozīmes, ja tā netiek darīta zināma otram līdzējam. Tādēļ, lai gan atgādinājums formāli ir vienpusējs darījums – to var veikt kreditors viens pats bez parādnieka piekrišanas, tomēr tas groza iepriekš pastāvējušās divpusējās tiesiskās attiecības. Līdz ar to, lai šāds atgādinājums varētu grozīt iepriekš pastāvējušās divpusējās tiesiskās attiecības, tas ir jādara zināms parādniekam. Atgādinājumam, lai tas būtu ielasāms Civillikuma 1905.pantā, ir jābūt paziņotam individuāli un personiski parādniekam, un tajā jābūt nepārprotami paustai kreditora gribai prasīt konkrētas saistības izpildi. Ievērojot minēto, Augstākās tiesa atzīst, ka lai noilgums būtu atzīstams par pārtrauktu, ir jāpierāda brīdinājuma izsniegšanas fakts. Lietas materiāliem ir jāsatur pierādījumi ne tikai par brīdinājuma izsūtīšanu, bet arī izsniegšanu. (Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 4.jūlija spriedums lietā Nr.SKC-248/2017; 2017.gada 16.oktobra spriedums lietā Nr.SKC-369/2017).

Ņemot vērā, ka prasītājs prasību tiesā ir iesniedzis tiesā 2017.gada 9.augustā, tas ir, vairāk nekā trīs gadus pēc pēdējā rēķina samaksas termiņa iestāšanās un tiesai netika iesniegti pierādījumi, ka noilguma termiņa tecējums būtu pārtraukts ar atgādinājuma izsniegšanu atbildētājai, tiesa atzīst, ka prasītāja prasījumam pret atbildētāju ir iestājies noilgums, kas ir par pamatu celtās prasības noraidīšanai. Prasītāja atsaucē norādītais, ka noilguma termiņa tecējuma sākums ir skaitāms no 2014.gada 30.oktobra, kad tika izbeigta līgumiskā saistība, ir atzīstams par nepamatotu, jo atbildētājas pienākums veikt parāda samaksu iestājās nevis 2014.gada 30.oktobrī, bet ar to brīdi, kad saskaņā ar katru konkrēto rēķinu iestājās samaksas pienākums, un prasītājs bija tiesīgs vērst prasījumu pret atbildētāju.

Pie minētiem apstākļiem tiesa atzīst, ka prasība ir noraidāma.

Civilprocesa likuma 44.panta trešā daļa noteic, ja prasība noraidīta, ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no prasītāja par labu atbildētājam. Saskaņā ar minētā panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunkta un ceturto daļu no prasītāja par labu atbildētājai ir piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi par zvērināta advokāta E.Baļķena pakalpojumiem EUR 116,75 (778,34 x30/100=233,50/2).

Prasītāja pieteiktais lūgums uzlikt atbildētājai naudas sodu EUR 150 apmērā par rakstveida paskaidrojumu savlaicīgu neiesniegšanu nav jautājums, kas ir izlemjams ar tiesas spriedumu. Turklāt tiesas atzinumā naudas sods ir piemērojams par paskaidrojumu neiesniegšanu, nevis novēlotu iesniegšanu.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 189.-193., 204.1, 250.25 pantu, tiesa

nosprieda:

noraidīt SIA "Cilmes šūnu banka" vienkāršotas procedūras prasību pret /pers. A/ par parāda piedziņu.

Piedzīt no SIA "Cilmes šūnu banka", reģistrācijas Nr.40003663766, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, ar lietas vešanu saistītos izdevumus EUR 116,75 (simtu sešpadsmit euro 75 centi).

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Rīgas apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Tiesnese A.Freimane